

Ret og Frihed.

Maj 2023. Nr. 17.

Udgivet af Retsliberalt Forum og Retsforbundet i forening.

"Nyt" fælles tidsskrift med historisk navn afløser Retsliberalt Nyhedsbrev og Retsforbundets nyhedsbrev.

De to ovennævnte organisationer er blevet enige om at nedlægges deres respektive nyhedsbreve og i stedet at udgive et fælles tidsskrift, som indtil videre redigeres af Thorkil Sohn. Navnet "Ret og Frihed" er brugt uafbrudt af Retsforbundet siden 1944 som navnet på partiets medlemsblad. Det fortsætter altså nu i skikkelse af et fælles tidsskrift.

Det "nye" fælles tidsskrift udsendes således til følgende grupper: 1) Hittidige modtagere af Retsliberalt Forums Nyhedsbrev 2) Retsforbundets medlemmer og følgere. Der er tale om i alt 420 "abonnenter". Hertil kommer offentliggørelse på diverse hjemmesider og Facebook-grupper, der har tilknytning til udgiverne.

Formålet med denne "fusion" er at skabe **et samlet forum** for interesserede i georgisme og retsliberalisme i Danmark - hvor der er plads til artikler, debat, kommentarer, spørgsmål, oplysning og indlæg mm. Og som vi håber, kan bidrage til at øge interessen.

Det er bestemt ikke meningen, at man skal være ekspert på området for at bidrage. Alle er velkomne til at bidrage – også kritisk. Vi er fordomsfrie og mener, at næsten alle indfaldsvinkler kan medvirke til at belyse forholdene. Vi, der arbejder for sagen, ønsker naturligvis at blive korrigerede på punkter, hvor vi tager fejl. Vores interesse ligger nemlig primært i at sige det, vi finder er rigtigt – fremfor at gå på kompromis hermed, f.eks. af hensyn til tilslutningen.

Da tidsskriftet er et frit forum, er indlæg ikke nødvendigvis dækkende udtryk for hverken Retsforbundet eller Retsliberalt Forums ideer.

Vi har valgt at fortsætte nummerering fra de tidligere nyhedsbreve fra Retsliberalt Forum, således at vi - lidt ulogisk – starter den nye udgivelsesrække med nr. 17. Dette for at undgå forvirring, hvis man søger i online-arkiver.

Foruden de forskellige indlæg er der en medlemsrubrik: "Nyt fra Retsforbundet".

Med venlig hilsen
Udgiverne.

PRAKTISK INFO.

Input til næste nummer af RET OG FRIHED, som forventes udsendt i juni - bedes sendt **senest 5. juni 2023** til kontaktperson og **ansvarshavende redaktør** Thorkil Sohn, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing, tlf. 9749-5407, mail: thorkil.sohn@mail.dk

Sammesteds kan du **afmelde dig**.

Du kan også tilmelde dig og foreslå nye modtagere – som så vil få en neutral forespørgsel om, hvorvidt dette er OK.

NB. Modtager du tidsskriftet pr. post – send evt. mail for billigere forsendelse.

Vi overholder alle persondataregler (GDPR) og opbevarer kun oplysninger, som er nødvendige af hensyn til foreningernes virke (gælder medlemmer) og nødvendige kontaktoplysninger (gælder modtagere af vore forsendelser)

Du kan på dette link se vores redegørelse herom:

<https://www.dropbox.com/s/hyn40yratqfyopy/Opbevaring%20af%20personoplysninger.docx?dl=0>

Aviser og andre er velkomne til at publicere artiklerne helt eller i uddrag eller som referat/kommentar – mod angivelse af kilden.

I øvrigt kan du kigge på www.retsliberal.dk eller <https://www.retsforbundet.dk/> - hvis du vil vide mere. Prøv også at klikke ind på Per Møller Andersens (bestyrer af Henry George Biblioteket) private side: www.grundskyld.dk

Og der er en online-guldgrube at hente på Henry George biblioteket: <https://bibliotek1.dk/>

Du kan også se en række retsstatsvideoer på

<https://www.youtube.com/@thorkilsohn7247/playlists> (Vælg playlisten "Politik").

Endelig har Gustaf Løvenlund en "twitter", som vi har fået lov at linke til:

<https://twitter.com/gustafnils?lang=da>

Og økonom Poul Schou har en lidt ældre; men stadig aktuel artikel:

<https://altandetlige.dk/artikler/fuld-grundskyld-573>

Med venlig hilsen fra udgiverne.

HVIS DU ER "GRATIST", KAN DU BIDRAGE FRIVILLIGT TIL "RET OG FRIHED",

så vi forsat kan få råd til at sende det ud i en videre kreds. Bidrag kan indbetales på MobilePay468370 eller konto 8401-1133489 (bedes mærket med "**Bidrag til Ret og Frihed**") og beløbet vil så blive i ført på en særlig konto i Retsforbundets regnskab og kun brugt til tidsskriftet). Der vil - efter hvert kalenderår - blive bragt et regnskab vedr. disse penge. NB. Indbetaler du beløb UDEN angivelse indgår de til Retsforbundet. Givere vil blive nævnt i RET OG FRIHED med navn og beløb, medmindre man tilføjer ordet "**ANONYM**"

Vi har med tak modtaget flg. bidrag specifikt til Ret og Frihed siden februar 2023.

Kurt Elmelund: 100 kr. Gl. saldo fra Retsliberalt Forum: 133,25 kr.

RET OG FRIHED indeholder denne gang syv indlæg.

Første indlæg er en leder om "Kunstig intelligens"

Andet indlæg er en artikel om forskellen på georgisme og retsliberalisme.

Tredje indlæg er af etnolog Gustaf Løvenlund om finansiering af Metro-linjer.

Fjerde indlæg er fra Leo Nygaard om at nedlægge Retsforbundet (og et svar fra redaktøren)

Femte indlæg er fra fhv. sognepræst Ole Petersen om organdonation.

Sjette indlæg er en opfølgning på to norske indlæg om georgisme (med links, som flere har efterlyst)

Syvende indlæg er en opfordring fra tømmerhandler Erik Ravn om at gå i gang med at læse visse tekster.

LEDER.

KUNSTIG INTELLIGENS.

af redaktøren.

I denne leder beskæftiger jeg mig ikke med de etiske problemer i forbindelse med kunstig intelligens og ej heller med frygten for, at de en dag kan tage magten osv.

Men "kun" med de følger, vi allerede ser på arbejdsmarkedet. Allerede nu ryger nemlig de første arbejdspladser pga. kunstig intelligens. Google varsler f.eks. fyring af 12.000, IBM af 7.800. Volvo melder om fyring af kontorpersonale. Og opslag på internettet vil vise, at dette kun er en lille del af toppen af isbjerget. Og hvad kan vi ikke vente os, efterhånden som teknikken afløser flere og flere opgaver. F.eks. kan chauffører hurtigt blive overflødige.

I økonomisk forstand og mht. arbejdspladser er virkningerne af "AI" (AI = artificial intelligence, dvs. "kunstig intelligens" på engelsk, red.) ikke anderledes end de virkninger, der altid følger med tekniske fremskridt. Og de protester, der altid følger fra dem, som det går ud over. Da spindemaskinerne og automatvævene blev taget i brug i England, kom det til en bølge af protester fra "maskinstormere" – altså alle dem, der ville miste deres arbejde. Disse protester er umiddelbart fuldt ud forståelige, da de stakkels mennesker jo (med det nuværende herskende økonomiske fordelingsprincip) lades fuldstændigt i stikken. Imidlertid er udviklingen uundgåelig. Selv en af vore stærkeste danske fagforeninger, nemlig typografernes, kunne ikke hindre, at faget uddøde.

Og naturligvis – som alle tænkende mennesker kan forstå – er arbejdsbesparende fremskridt dybest set til menneskehedens fordel, da de gør livet lettere og velstanden større. Uden fremskridt ville vi jo stadig løbe rundt i stenalderen.

Hvad er der så galt.

Det forstås nok lettest, hvis vi tænker os automatiseringen ført igennem til sit logiske endemål: At al produktion foregår maskinelt uden brug af menneskelig arbejdskraft. I denne situation er der stadig EN ting, maskinerne ikke kan undvære, nemlig jordens resurser, råstoffer og energi. Hvem vil så være elite og kunne herske over de store masser: Det vil ejerne af disse resurser – der som betaling for adgangen hertil kan betinge sig, at den øvrige menneskehed er underdanig, tjener dem med personlige ydelser og kort sagt danser efter deres pibe. Hvis vi altså "finder os i det", hvad alt tyder på, vi gør.

Dette tankeeksperiment viser os også det mere og mere umulige i at basere statens indtægter på skat af arbejds løn og menneskelig indsats – som jo efterhånden aftager i betydning.

Udviklingen kan tydelig ses ved at sammenligne lønudviklingen med råvarepriserne. Løn "taber" og råvarer "vinder".

Eksempel: I 1970 kostede 1 tønne olie \$ 3,18, i dag ca. \$ 72, dvs. ca. 22 gange mere.

Og i 1970 var timelønnen for ufaglærte ca. 16 kr., i dag ca. 135 kr., dvs. ca. 9 gange mere.

Konklusion: Som automatiseringen skrider frem, bør man betale til fællesskabet for brug af jorden og dens resurser og opgive kramagtigt at holde fast i skat på løn som en hovedindtægt for det offentlige.

Med venlig hilsen

Redaktøren.

Georgisme og retsliberalisme – kort om ligheder og forskelle.

af Thorkil Sohn, fhv. efterskoleforstander, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing.

Som nogle ved, er der en principiel uenighed mellem **georgister** og **retsliberalister**. Der er i denne klumme gjort et forsøg på kort at beskrive, dels det fælles og dels det, der skiller vandene.

Georgisme har sit navn efter den amerikanske samfundstænkner Henry George og **retsliberalisme** er udsprunget af retsmoralsk tænkning af ikke mindst to danskere, nemlig skolemanden Chr. Lambek og lægen Severin Christensen.

Henry Georges primære bevæggrund for at foreslå reformer var social indignation på grund af den udbedte fattigdom, som han mente havde sin hovedårsag i privatejendomsretten til jorden.

De danske retsfilosoffer tog udgangspunkt i retsmoralske overvejelser, centreret omkring individets frihed og rettigheder i forhold til statsmagten.

Disse forskelle i udgangspunktet gør det til to forskellige "oplevelser" at læse skrifterne. Henry George taler i højere grad til "vores bedre jeg" og anfører så – med klare argumenter i et fantastisk sprog – hvad vi kan gøre ved uretten. Retsfilosofferne taler mere til vores "retfærdighedssans" og argumenterer herudfra logisk og stringent.

Ud fra disse forskellige udgangspunkter kommer **retsliberalismen** og **georgismen** frem til deres respektive idegrundlag, der har der har både ligheder og forskelle.

Som udgangspunkt har man et fælles ejendomsretsbebeg.

Værdien af de natur- og samfundsskabte resurser (grundskylden eller bedre: resurserenten) tilhører "alle". Det fulde arbejdsudbytte (løn) og udbytte af produktionskapitalen (rente) tilhører den enkelte.

Den praktiske implementering af dette ejendomsretsbebeg består i,

1) at brugere af de fælles resurser betaler deres skyldighed (derfor udtrykket grundSKYLD, det er ikke skat) til "alle" som en løbende ydelse, svarende til den økonomiske fordel, der er ved brugen.

2) at skatter og afgifter på løn og produktion er uretmæssige, da det gør indgreb i det fulde udbytte.

I tilknytning hertil er der enighed om, at markedsloven skal fungere indenlands og udadtil (fri handel).

Hovedstridspunktet er: Hvordan forvaltes det indkomne beløb for brugen af de fælles resurser?

Georgisterne vil overlade forvaltningen af denne sum til demokratisk valgte politikere, som så – på alles vegne – anvender den til flertalsbestemte samfundsnyttige formål.

Retsliberalisterne mener, at der skal gøres alvor af, at jorden tilhører alle og at resurserenten derfor skal deles lige mellem alle (efter at der forud er afsat midler til etisk definerede fællesgoder – absolut ikke til særinteresser og "gode formål")

Man kan også sige, at hovedstriden går på, hvem der skal bestemme over udbyttet fra vores fælles resurser: Politikerne eller den enkelte. Eller – stærk forenklet – georgismen ligner på det punkt Enhedslisten, retsliberalismen ligner Liberal Alliance.

PS. I virkeligheden er hovedstridspunktet dybere: Skal et politisk flertal (valgt efter en fri debat) have bestemmelsesretten over vores "skæbne" eller skal vi stække statens og politikernes "almagt" over os som individer.

Praktiske udslag af striden.

Denne grundforskkel har historisk givet sig en række udslag, der enten klargør forskellene eller udjævner dem.

Jeg skal kort antyde nogle enkelte:

1) Da Retsforbundet blev stiftet i 1919, havde begge de to hovedretninger en forhistorie. Blandt stifterne var folk fra begge lejre. Men det retsliberale synspunkt var ret dominerende. Da man i 1922 besluttede at opstille til folketingsvalg, startede en "glidning" i retning fra det principielle til det pragmatiske.

2) **Georgister** er ofte kommet i tvivl om, hvorvidt enhver demokratisk vedtaget anvendelse af den fælles grundskyldspulje er retmæssig. F.eks. vil "store tilskud til gedeavlere" jo svare til at skabe en ny jordejerklasse. Man har søgt at afgrænse ved at indføre begrebet "naturlige fællesopgaver" – hvilket dog ikke er så ligetil at blive enige om.

Retsliberalister ønsker statsforbruget afgrænset på urokkelig vis ud fra klart etisk begrundede fællesgoder, som f.eks. Severin Christensen foreløbigt definerede som 1) Indre retsværn, 2) Ydre retsværn, 3) Forsorg for de umyndige, og 4) Sikring af samfærdslen og tilvejebringelse af samfærdselsbetingelser. I underdefinitionerne indgik f.eks. sundhedsvæsenet, vandforsyning, kloakanlæg, offentlig belysning, snekastning, politi, retsvæsen mm. Men ikke f.eks. undervisning, kultur, socialhjælp, erhvervsstøtte mm.

3) **Georgister** har ofte drøftet spørgsmålet om "grundskylden kan slå til" (til alle de naturlige fællesopgaver) og har derfor talt om, at skat på arbejde og kapital fortsat kan være nødvendigt. Altså, at når fuld grundskyld er indført, så kan man beskatte sideløbende - som nu eller evt. med en kopskat.

Retsliberalister har anført, at "grundskylden skal slå til", da man ellers gør vold på ejendomsretten til udbyttet af eget arbejde. Når man beskatter, gør man jo retten til "arbejdets frugter" til en "relativ" ret, som staten godt kan se bort fra og "stjæle" fra.

Med til denne uenighed hører det, at retsliberalister mener, at en fjernelse af skatter og afgifter fører til, at grundskylden vokser til sin "fulde højde" (lidt som rentefald får ejendomspriser til at stige) og at skatter omvendt formindsker grundskyldsprovenuet og leder til behov for yderligere skatter.

4) Uenigheden har ført til mange sprogstridigheder: F.eks. benytter amerikanske georgister betegnelsen "single tax" (enkelt skat) som udtryk for inddragelsen af jordværdien. Bruges den ordlyd i vore danske kredse, får det mange (indforståede) til at reagere. Ligeledes tales der ofte om, at "grundskyld skal afløse skatter på arbejde", hvilket får andre (indforståede) til at reagere, fordi det antyder, at statens indtægter (og dermed opgaver) skal forblive uændrede og dermed enorme. Ligeledes har brugen af ordet "grundskyld" været genstand for debat, fordi folk opfatter det som en (ekstra) skat.

Forenet i fælles tidsskrift.

Det her etablerede tidsskriftsamarbejde er udtryk for, at det ikke tjener sagen – som det er sket på venstrefløjen – at dele os i fraktioner, som er hinandens fjender og som ingen udenforstående beskæftiger sig med. Og tillige et udtryk for, at en fri og offentlig diskussion også om det, som skiller os (statsmagtens begrænsning) i virkeligheden er fremmende for udviklingen hen mod et samfund, præget af RET OG FRIHED. Netop disse to ord er på en måde "fælles".

Hvad så med uenighederne om det offentliges opgaver og statsmagts begrænsning?

De må klares, efterhånden som vi når målet. Eller – sagt på en anden måde – hvis det nogensinde lykkes at skabe forståelse for, at de fælles resurser tilhører os alle og samfundet derfor begynder at inddrage dem og nedsætte skatten på arbejde, ja, så vil debatten om statsmagts grænser (hvad kan staten retmæssigt bruge vore fælles penge til?) komme til at fylde mere og mere hos flere og flere. Indtil da er det sort tale for de fleste.

Derimod er der mange, som umiddelbart har sympati for vores fælles holdninger. Som kan se, at naturressurser som olie i undergrunden, fisk i havet, råstoffer osv. bør være fælles ejendom. Og som forstår, at det er samfundets udvikling, der skaber de grundværdier, som i dag tilfalder private arbejdsfrit. Og som kan indse det u hensigtsmæssige i at brandskatte flid, initiativ og virkelyst. Derfor kan vi sammen tage de indledende skridt.

Det er selvsagt vigtigt, at alle indlæg – hvor forskellen mellem en georgistisk og en retsliberal holdning er af betydning – klargør udgangspunktet for læseren.

Det skal til slut tilføjes, at Retsforbundet – som nu er omdannet til en forening – ifølge sin formålsbeskrivelse nu rummer BEGGE synspunkter – både det georgistiske og det retsliberale. Når Retsliberalt Forum – trods dette – ikke nedlægges, er det for at bevare et sted, hvor de retsmoralske tænkeres ideer er det centrale.

PS. For at der ikke skal herske tvivl, så er forfatteren af denne ”objektive” redegørelse retsliberalist. Selv om jeg har enkelte vægtige indvendinger og forslag vedr. statens opgaver (som jeg ikke her omtaler).

Med venlig hilsen Thorkil Sohn.

Metro og boligpolitik.

Af Gustaf Løvenlund, etnolog og medlem af Retsforbundet, København.

Et lignende indlæg har været bragt i ”FrederiksbergLIV”.

Ny metrolinje og en blandet by kan sikres via grundlæggende finansiering

Frederiksbergs politikere kappes i lokalavisen, FrederiksbergLIV onsdag den 5. april, om de nye metrolinjer, som ser ud til foreløbigt at forbigå Frederiksberg, samt boligudspillet ’Den blandede by’, som bl.a. vil sikre flere almene boliger, så folk med forskellige indkomster har råd til at bo på Frederiksberg.

Begge dele har finansieringsudfordringer, der kan løses ved hjælp af en gammel teori om jordskatter og gavnlige offentlige investeringer.

En ny metrolinje er en utroligt gavnlige offentlig investering. Jeg kan selv bevidne den stress og skuffelse, man føler, når bus 4A mod Zoo og Valby er fyldt helt op, og man ikke har plads til barnevognen hverken i den første eller den anden bus. En Fasanvejlinje ville være kærkommen for alle os børnefamilier!

Men hvad er konsekvensen ved sådan en forbedring af borgernes vilkår? Jo, beliggenhedsværdierne stiger. Hver ny metrostation skaber en værdiforøgelse i en stor radius rundt omkring.

Den offentlige investering får altså grundpriserne til at stige til gavn for boligejere, der udover forbedrede transportmuligheder kan se frem til højere salgspriser, samt for udlejere, der kan sætte huslejen op; også i nogen grad lejere, der ligesom boligejere får bedre transportmuligheder, men som så skal betale for disse via højere husleje.

Hvad nu hvis alle – ligesom lejerne på markedsvilkår – betaler for den forbedrede beliggenhedsværdi i forhold til den fordel, man får ud af den? Den eneste undtagelse bør være lejere i almene boliger, som netop får nedslag for at fremme visionen om den blandede by.

Den førnævnte teori, der på økonomisk fagsprog kaldes 'The Henry George Theorem', blev fremlagt af Nobelprismodtageren Joseph Stiglitz i 1977 og går ud på, at gavnlige offentlige investeringer får jordrenten til at stige mindst lige så meget som investeringsomkostningerne – og det betyder, at hvis jordrenten (lejeværdien af jorden/beliggenheden) indsamles af det offentlige via f.eks. grundskyld eller grundstigningsskyld, vil investeringerne betale for sig selv og mere til.

I hele landet – men på Frederiksberg i særdeleshed – er man gået den anden vej siden boligskattestoppet i 2001 og særligt siden suspenderingen af de offentlige ejendomsvurderinger i 2013. En nylig analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viser, at grundskylden er blevet udhulet så meget, at man på Frederiksberg med de nye boligskatteregler i 2024 går fra en grundskyldspromille på 24,75 til den laveste i landet: 3,30 (altså 0,33 procent af grundens værdi).

Det er primært udhulingen af boligskatterne sammen med ekstremt lave renter, der har ført til boligprisernes voldsomme stigning fra 2013 og frem. Konsekvenserne er forringede offentlige finanser, der i stedet primært må bygge på beskatning af arbejde, øget formueulighed samt historisk høje grundpriser, der forgylder ejendomsindehavere, -mæglere og banker, der låner til boligkøbere. Alle andre taber på det, og i sidste ende gør mange boligejere måske også – særligt nye købere – hvis renterne stiger for meget og pyramidespillet falder sammen.

De høje grundpriser er ydermere en stopklods for det almene boligbyggeri, som man forsøger at symptombehandle med milliardtilskud via en såkaldt grundkøbslånsordning. I stedet kunne vi med en højere grundskyldspromille slå to fluer med et smæk: Grundlæggende finansiering og lavere omkostninger.

Det store potentiale, der ligger i, at Frederiksberg nu kommer til at have en grundskyldspromille knap ti gange lavere end den maksimalt tilladte i 2024, kan måske endda muliggøre en omlægning af skatten fra kommuneskat til grundskyld, så det bedre kan betale sig at arbejde frem for blot at eje et stykke frederiksbergsk jord.

Desværre er grundskyldspromillerne fastlåst indtil 2028, men det bør ikke afholde politikerne fra at udforske mulighederne, særligt når der er tale om langsigtede byudviklingsprojekter.

For at komme sædvanlige indvendinger i forkøbet: Grundbeskatningen vil ikke presse nogen boligejer ud af deres bolig, da vi med de nye boligskatteregler får en frivillig indefrysningsskema, som gør, at stigninger i grundskylden kan udskydes til ejerskifte.

Selvom det kan virke naturligt, at boligpriserne falder tilbage på et lavere niveau, er det ikke nogen nødvendighed. Hvis den øgede grundbeskatning finansierer forbedret infrastruktur eller lavere skat på arbejde (og pensionsindkomst mv.) som giver hhv. højere beliggenhedsværdi og større rådighedsbeløb, vil der samlet set kun være tale om en dæmpning af boligpriserne.

Dæmpning af boligprisernes udsving er ønskeligt for stabiliteten i samfundet og for at bekæmpe den voksende formueulighed. Hvis man ydermere kan få gang i en gavnlig byudvikling med samme medicin, bør borgere og politikere ikke tøve.

Gustaf Løvenlund.

En hilsen til redaktøren

Af Leo Nygaard, modtager af tidsskriftet, Vonsild v/ Kolding.

Hej Thorkild

Først nu erfarer jeg, at Ib (Christensen, red.) er død. Tak for det - i nr. 16.

Grib lejligheden til at begrave det gamle parti sammen med ham i den fælles, danske jord.

Grib til aktiv dødshjælp og giv formuen til værdigt trængende - og det er ikke et politisk parti.

Tak for den interessante tid - for mit vedkommende siden mit første kryds ved E (Retsforbundet, red.) i tresserne.

Med hilsen til alle jeg kender - gerne i nr. 17.

Leo Nygaard

Kort replik fra redaktøren.

Hej Leo. Selv om udsigterne er dårlige, er det vel rigtigt fortsat at kæmpe for det, man finder rigtigt?

VORES ORGANER ER IKKE STATENS EJENDOM.

Af Ole Petersen, fhv. sognepræst, Stationsvej 79, 4760 Vordingborg.

Retsforbundet er mere end opkrævning af jordværdien til fællesskabet. Meget mere! Vi har som politisk parti også et syn på/en forståelse af, hvad et menneske er. Vi anser alle skabt som et selvstændigt individ, der har ret til sig selv, og hvad man udfører af arbejde – håndens og åndens arbejde – uanset hudfarve, race, køn, alder.

Når sundhedsminister Sophie Løhde nu er kommet med forslag om, at alle danske automatisk skal være organdonorer, når de fylder 18 år, så må vi i Retsforbundet protestere – og protestere kraftigt: Vi er ikke statens ejendom! Vore kroppe er ikke statens ejendom! Vore organer er ikke statens ejendom!

Personligt er jeg ikke imod enhver form for organdonation. Herigennem kan man jo i mange tilfælde være med til at sikre andre et bedre liv, f.eks. ved at donere den ene af sine nyrer; men ved donation må hver enkelt naturligvis selv give til kende, at man ønsker at være donor.

Der er blevet argumenteret for det fremsatte forslag ved at sige, at hvis en person ikke aktivt har frabedt sig at være organdonor, så må det betyde, at man gerne vil give sine organer videre til andre.

Jamen, hvilken form for argumentation! Prøv engang selv at tænke videre i den bane! Hvad kan det ikke give af muligheder for en magtfuldkommen regering? F.eks. vil alle, der ikke selv kan give udtryk for sin holdning, bl.a. stærkt hjerneskadede, principielt kunne anvendes som leveringsdygtig i organer – ja, holdes i live alene for at være "lager" for kommende transplantationer. Men sjovt nok giver denne form for argumentation faktisk også mulighed for straks at opkræve fuld grundskyld, hvis du som person altså ikke selv har sagt fra!! I sundhedsministerens forslag og holdning er der tale om et særdeles farligt skråplan – både i måden at tænke og argumentere på, når man vælger at antage, at organerne mere tilhører fællesskabet og staten, end at de tilhører det enkelte menneske!

I Retsforbundet må vi på det skarpeste tage afstand fra at tingsliggøre det enkelte menneske. Vi skal derimod være med til at sikre og bevare det enkelte menneskes egenværdi, frihed og selvbestemmelsesret - underforstået, hvor andres lige så store ret ikke krænkes.

Med venlig hilsen Ole Petersen.

Danmark kan lære af Norge.

af Thorkil Sohn, fhv. efterskoleforstander, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing.

Det norske "Morgenbladet" havde i nr. 6 i år en artikel med overskriften **"Vi er alle georgister – vi vet det bare ikke."** Det hentyder til en nok noget overdreven talemåde blandt Henry-George-tilhængere. Og så alligevel – den er mere dækkende i Norge end i Danmark.

Den aktuelle anledning til artiklen, der er skrevet af journalist Håkon Gundersen, er, at den norske finansminister Trygve Slagsvold Vedum har udtalt, at en af hans store inspirationskilder for finansloven er den amerikanske socialøkonom Henry George.

Vedum udtalte nemlig på et møde i Norsk polyteknisk Selskab i efteråret 2022 bl.a. følgende om finanslovsforslaget for 2023: **"Jeg vil trekke frem en av mine store inspirasjonskilder for dette budsjettet, den amerikanske socialfilosofen og økonomen Henry George."** og videre...**"dette budsjettet kommer til å bli snakket om i mange år.....grunnrentebeskatningen - det er det som står igjen etter denne budsjettthøsten her. Hvis vi tar økonomifaget, tror jeg diskusjonen om grunnrente vil være dette årets merkestein. Det, jeg er mest fornøyd med i budsjettet, er hele tenkningen rundt naturressurser og fellesskapet. Dette har vært det mest krevende, det mest spennende, velg de ordene du selv ønsker, de lange linjene om grunnrentebeskatning og hvordan ressursene skal fordeles"** (kilde: Morgenbladet og den norske netavis "Økonomi").

Henry George var som bekendt optaget af, hvordan samfundet kunne skaffe fælles indtægter fra naturressurser. Den direkte påvirkning af den nye norske finanslov, som kan spores tilbage til Henry George, er indførelse af en skat på de naturressurser (havet), som den store norske lakseopdrætningsindustri benytter sig af. Og en lignende skat på vindkraft.

Og finansminister Vedum mener endda, at man godt kan gå videre af den vej: **"Det, som er interessant med Henry George, er, at han også mente, at hvis du hadde store statlige investeringer, som i vei, jernbane eller, for eksempel Operaen (i Oslo, red.) så burde de, som får økt eiendomsverdi som følge af slike investeringer, betale den merverdien tilbake til fellesskapet. Nå har vi diskutert grunnrenteskatt i Norge, men bare på naturressurser; men for George handlet det også om selve jordeiendommen. Når den bliver mye mer verd, bør mergevinsten gå tilbake til fellesskapet"**.

(NB. Vedum bruger betegnelsen "grundrente" som en samlebetegnelse om alle indtægter fra naturressurser, både fra vandkraft, olie, gas osv., men også fra jord. Man kan bruge mere det mere selvforklarende udtryk "ressurserente", når det drejer sig om olie, gas, fisk, vind osv. Og forbeholde udtrykket "grundrente" til beliggenhedsværdien af jord. Selv om det i bund og grund – som også den norske samlebetegnelse antyder - er et og det samme, nemlig lejeværdien af ting, som ikke skyldes nogen arbejdsindsats eller noget kapitalindskud af enkeltpersoner eller firmaer).

Og Eirik Magnus Fuglestad, forsker ved Ruralis (institut for forskning i landområder og regioner) udtaler på en konference d. 18.10.2022 i direkte samklang med ovenstående (på nynorsk): **"Dei fornybare naturressursane er der frå naturen sin side, og høyrer alle til. Verdiar, som blir skapt frå dei, bør delast via den demokratiske staten, som representerer alle innbyggjarane, og her kjem grunnrenta inn"**.

At georgismen aktuelt inddrages i debat og lovgivning i Norge – i modsætning til Danmark – skyldes nok, at Henry Georges tanker traditionelt har påvirket tænkningen signifikant i Norge. Georgismen kom til Norge

med Viggo Ullmann, som var højskolemand og stortingsmedlem (og i øvrigt oldefar til skuespilleren Liv Ullmann) og som i 1886 oversatte "Fremskridt og Fattigdom" af Henry George til norsk. Og det satte sig som stærke aftryk i form af fornuftig lovgivning. I 1917 fik fremsynede norske georgistiske stortingsmænd banket en lovgivning igennem, som sikrede, at værdien af norsk vandkraft tilfalder det offentlige. Og det er senere videreført for olie og gas i 1970'erne.

Mon ikke Danmark burde have gjort som Norge? Både hvad angår olie og gas og vindkraft og solenergi. Værdierne af disse naturskabte energikilder tilfalder hos os i alt for høj grad private firmaer og udenlandsk kapital – så kan vi andre få "fornøjelsen" med at se på møllerne og de mange kvadratkilometer solceller. Tænk, hvis de nuværende høje priser på olie og gas var kommet os alle sammen til gode. Så ville undgå, at vi via elregningen må købe olie og gas hos de private og ofte udenlandske interesser, som vi selv har givet lov til at profitere af vore danske naturressurser.

Og vi kan også nævne fiskekvoterne, der i Danmark giver private eneretten til at fange fisk i havet. I den norske "Havressursloven" slås det omvendt fast, at fisken skal være samfundets fælles resurse. Selv om det aktuelt ikke er helt konsekvent gennemført (en del kvoter er tildelt private) er de slet ikke frit omsættelige i samme omfang som i Danmark. Og disse kvoter er tidsbegrænsede og begynder at udløbe i 2026, hvorefter samfundet på ny ejer dem. Og fra politisk hold og i debatten er der mange, som mener, at de ved tilbagefald fremadrettet kun skal udlejes af staten – igen med inspiration fra Henry George. Selv om alle norske politikere næppe gør sig det helt klart. De er georgister uden at vide de.

Jeg mener som mange nordmænd: Også vore naturressurser bør naturligvis være ejet af os alle. Det er ikke kapital eller arbejde, som har skabt dem. De er der fra naturens side og tilhører det danske folk. Og de bør forvaltes og fordeles af stat og kommune. Økonomer taler om en såkaldt "superprofit" for de private, som man har givet eneret til naturens værdier. Det er det ekstra overskud, som kommer af sig selv, efter at kapital og arbejdsindsats har fået den markedsafslønning, som disse produktionsfaktorer kan købes for. At inddrage denne "superprofit" (som den klassiske jordrentelov kalder "et merudbytte") er derfor retfærdigt. Og der er endda en yderligere positiv vinkel ved at inddrage disse ufortjente penge til fællesskabet, nemlig at staten – uden at det skader statsbudgettet – kan anvende disse ekstra penge til nedsætte skatter og afgifter på løn, produktion og omsætning. Og så vil indkomsten ved arbejde i højere grad tilfalde dem, som udfører arbejdet og har indskudt produktionskapitalen.

Ergo: Samlet set er det en win-win situation for noget så eviggyldigt som retfærdigheden: Når de natur- og samfundsskabte værdier inddrages til fællesskabet, falder de ikke længere arbejdsfrit - og dermed ufortjent - i private lommer. Og når løn og produktion beskattes mindre, tilfalder arbejdets frugter i højere grad dem, som har fortjent dem.

Morgenbladet har endda fremhævet kontrasten mellem Norge og Danmark ved også inddrage danske georgeister i den store artikel. Bl.a. taler man med Per Møller-Andersen, lederen af Henry George-biblioteket og medlem af bestyrelsen for Retsliberalt Forum. Per fortæller, hvordan han selv blev georgist i 1973 ved at læse netop en bog af Henry George, som han købte for 8 kroner. Og siden har han i 50 år talt for og arbejdet for ideen. Men uden de store resultater. Og ikke nok med det. Morgenbladets omtaler også Retsforbundets (sidste?) nyligt påbegyndte revitaliseringsforsøg. Som sker på den dystre baggrund, at der kun var 56 betalende medlemmer tilbage. Men disse 56 har ikke opgivet kampen, selv om genoplivningsforsøget indtil nu kun har resulteret i en beskedent fremgang – der er nu 90 medlemmer og der er - som noget nyt - tegnet en liste på 230 interesserede. Men penge har Retsforbundet – og de skal bruges med omtanke på at køre ideerne videre. Det er kapital, testamenteret af trofaste georgister. Og så er der ligefrem et citat i Morgenbladet fra Retsforbundets nyhedsbrev: **"Flammen er slukket. Og så må vi vente og se, om den rygende væge blusser op"**.

Og det er så det – vi gør her i Danmark. Venter og ser. Mens man i Norge indkasserer milliarder i resurserente på vandkraft, olie og nu måske også snart på laks og fiskekvoter. F.eks. ejer det norske samfund 8 TUSIND MILLIARDER danske kroner i den såkaldte oliefond. Og man diskuterer Henry George

på regeringsplan og skriver om det i pressen. Et udsyn og en interesse, der rager himmelhøjt over de danske politikeres og mediers horisont - hvad denne sag angår. Vi kan lære meget af Norges positive eksempel. Og få mange penge i vores fælles kasse.

Med venlig hilsen Thorkil Sohn, fhv. efterskoleforstander, sekretær i Retsforbundet, Bildtsvej 26, Ringkøbing.

Links:

Morgenbladets artikel:

https://www.dropbox.com/s/axv3iudea6awwst/2023-02-10_Morgenbladet_-_10-02-2023_print-1-1.pdf?dl=0

Forsker ved Ruralis Eirik Magnus Fuglestads artikel:

<https://www.dropbox.com/s/gs3gbclcw2kpcue/Eirik%20Magnus%20Fuglestad.docx?dl=0>

Vi har modtaget følgende fra medlem af Retsforbundet Erik Ravn, Græsted.

Jeg er glad for, at være taget til Askov lørdag d. 22. april til Retsforbundets generalforsamling for at træffe jer.

Jeg vil gerne opfordre læserne af bladet til at læse "Ret og Uret", "Retsstaten", "Fremskridt og Fattigdom", "Sølvkuglen" af Fred Harrison og den nye bog, af nordmand og amerikaner, Lars Duecet. Bogen udkom i efteråret og hedder: Land is a big deal (Jord er en stor sag, red.)

Med venlig hilsen, Erik Ravn, Udsholt Byvej 4, 3230 Græsted, telefon 30 48 20 36, salg af byggematerialer.

.....

Og så tilføjer redaktionen lige links vedr. de bøger, som Erik anbefaler: "Ret og Uret", "Retsstaten" og "Fremskridt og Fattigdom" kan læses gratis her: <https://bibliotek1.dk/e-boeger>

De andre kan erhverves via søgning på nettet. Prøv evt. også at Google "Lars A. Duecet", den norsk-amerikanske spiludvikler, der er nævnt i Eriks hilsen. Eller se en video med ham:

<https://www.youtube.com/watch?v=bugdCpS5MAk>

FORENINGSNYT FRA RETSFORBUNDET

Generel information.

Retsforbundet er en forening med det formål "at søge retsstaten gennemført i overensstemmelse med de retsliberale og georgistiske ideer, som fremført af især Henry George, C. Lambek og Severin Christensen og som udtrykkes i slagordene: Fuld Grundskyld – Personlig Frihed – Frihandel – Statsmagtens Begrænsning og i forbundets ideoprogram" og vi "virker gennem studiekredse, debatmøder, udgivelse af hjemmesider, pjecer og tidsskrifter, agitation, folkeoplysning, påvirkning af partier o. lign. med henblik på at opnå tilstrækkelig tilslutning til at søge politisk indflydelse gennem selvstændig opstilling."

Denne brede formulering betyder, at Retsforbundet peger på **en retning at gå i - for at nå til et retfærdigt og frit samfund for alle**. Og dermed giver plads til divergerende opfattelser om den helt præcise rutevejledning og om målets helt nøjagtige placering. Derfor hilser vi alle velkomne, hvis opfattelserne ligger "indenfor skiven". Vi har en ramme eller en "trosbekendelse", som kan "forkyndes" på flere måder. Men vi ønsker også en debat om, hvad der er den helt rigtige rute og det helt nøjagtige mål. Nødvendigheden heraf stiger, hvis det lykkes os at komme i gang med rejsen. Før det kan ske, skal vi have samlet en noget større gruppe, som overhovedet ønsker at drage afsted.

Medlemskab er således åben for alle, der har sympati for vore ideer. Man kan derfor også være medlem af et politisk parti og alle mulige andre foreninger samtidigt – i al fald så vidt det står til os. Medlemskab koster 100 kr. om året. Om du "bare" vil støtte eller deltage mere aktivt er helt op til dig selv. Se "rammen" nedenfor.

Medlemmer og følgere af Retsforbundet modtager sammen med "RET OG FRIHED" en særskilt meddelelse om deres status og evt. betaling af kontingent.

Kontingent 100 kr. og evt. gaver til Retsforbundet kan indbetales på MobilePay 468370 eller konto 8401-1133489.

Givere vil blive nævnt i nyhedsbrevene med navn og beløb, medmindre man i meddelelsesfeltet indfører ordet "ANONYM"

Vi har med tak modtaget flg. bidrag siden marts.

Thomas Ammitzbøll-Bach 400 kr., Markus Christensen 200 kr. Vagn Christensen 150 kr., Dines Bjørner 200 kr., I alt 950 kr.

Vi må desværre meddele to dødsfald blandt vore mangeårige medlemmer:

Grete Ewert, som blev 98 år.

Hun var – i årtier, så længe nogen nulevende kan huske det - et trofast medlem af Retsforbundet. Og det lige til det sidste. Mange gange var hun på Retsforbundets liste som kandidat til såvel folketingsvalg som kommunalvalg

Vi har modtaget flg. fra hendes børn:

"Vi vil gerne sige hjertelig tak for opmærksomheden og den smukke buket i forbindelse med vor mor Grete Ewert's bisættelse. Det betød rigtigt meget for os. Mange venlige hilsner Frede Ewert, Henrik Ewert, Eva Lausen."

Svend Dinsen, som blev 95 år.

Svend er født i Thisted og blev udlært som smed. Efter værnepligten i marinen blev han maskinist og sejlede med ØK og andre rederier på langfart. Så gik han i land, tog uddannelsen som ingeniør og mødte Ellen ved en sammenkomst på Dyrehavsbakken. Sammen tog de til Iran, da Svend blev udstationeret som ansat for Lloyd i London. Her blev deres børn født. Efter Shahens fald måtte familien forlade Iran og Svend blev ansat i Hamborg i en årrække. I 1981 vendte de tilbage til Danmark og familien bosatte sig i Odense. Svend købte sit barndomshjem i Thy, en lille landbrugsejendom, som nu blev et samlingspunkt for hele familien.

Svend var en dygtig og flittig læserbrevsskribent, som argumenterede ivrigt og i et klart sprog for Retsforbundets og Henry-George-foreningens sag i en menneskealder. Og altid sobert, som den beskedne og retskafne mand, han var.

Der er afholdt generalforsamling i Retsforbundet d. 22. april på Askov Højskole.

Her meddeles et kort referat.

Der var indlæg ved lektor Lars Bækgaard: Hvad stiller vi op med livsgrundlaget?

I oplægget kom Lars ind på menneskers relationer til livsgrundlaget og dets økonomiske værdi samt forskellige metoder til at sikre alle menneskers ligeret hertil.

Desuden indlæg ved fhv. efterskoleforstander Thorkil Sohn: Fremtiden for georgismen i Danmark.

I oplægget fortalte Thorkil om Retsforbundet og Retsliberalt Forums virke og forsøg på at puste liv i den rygende væge. Og hvad der sker, hvis den slukkes.

Efter frokosten afholdtes selve generalforsamlingen.

Beretning, regnskab og budget blev godkendt. Kontingent er uforandret 100 kr.
Per Møller Andersen og Ove Thuen blev genvalgt som revisorer.

Til bestyrelsen valgtes:

Jørgen Ganshorn, mail: ganshorn@hotmail.dk

Sigurd Kristensen, mail: snaresvej@gmail.com

Thorkil Sohn, mail: thorkil.sohn@mail.dk

Poul Gerhardt Kristiansen, mail: poulgerhardck@gmail.com

Vagn Christensen, mail: vagn@rava.dk

Leif G. Andreasen, mail: leifgeorgandreasen@gmail.com

Brian Jaminson, mail: bjaminson@mail.tele.dk

Birgit Skovmand, mail: skovmand_lassen@mail.dk

Martin Sørensen, mail: gammelfjols@gmail.com

Herefter blev det godkendt, at Retsliberalt Forums Nyhedsbrev sammenlægges med Retsforbundets Nyhedsbrev. Der kom flere forslag om en ny fælles titel; men det overlodes til de respektive bestyrelser.

Efter generalforsamlingen afsluttedes med kaffe.

PS. Bestyrelsen konstituerer sig på et møde i juni måned.